

TAULES INPUT-OUTPUT DE CATALUNYA 2001

EXTENSIONS DEL MARC CENTRAL DE LA COMPTABILITAT NACIONAL

Estudi de viabilitat

COMPTABILITAT SATÈL·LIT DE LA CULTURA

(Versió definitiva – maig 2003)

Equip investigador

Ezequiel Baró

Universitat de Barcelona

Compte Satèl·lit de la Cultura

Idescat

Autor: Ezequiel Baró Tomás

Maig de 2003

Índex

	<i>pàgines</i>
1. Introducció	2
2. Delimitació del sector cultural.....	3
1. Esforços per l'harmonització de les estadístiques culturals	3
2. Els criteris de classificació de les activitats culturals	6
3. Les funcions bàsiques en el camp cultural	9
La creació/producció de béns i serveis culturals	10
La difusió /comunicació dels productes culturals	11
La conservació del productes culturals	18
3. Sistema de taules	25

1.) Introducció

- L'elaboració d'un Compte Satèl·lit de la Cultura (CSC) té un doble propòsit. En primer lloc, constitueix un esforç per disposar d'un marc conceptual i estadístic apropiat pel coneixement d'un àmbit de l'activitat social (i també econòmica) cada cop més important en les societats modernes, però amb unes carències informatives encara força evidents. En segon lloc, és un instrument apropiat per evidenciar les relacions entre l'economia del sector cultural i l'economia en el seu conjunt; en conseqüència, per avaluar, d'una manera més precisa, el pes econòmic (en termes de valor afegit i d'ocupació, especialment) de les activitats culturals respecte a la resta d'activitats i també per conèixer (i quantificar) els fluxos de finançament i les dimensions dels processos de consum dels béns i serveis culturals

Tanmateix, la base informativa existent sobre aquest àmbit i el grau d'avenç en la metodologia d'elaboració d'un CSC són, actualment, encara força precaris en molts aspectes. Al respecte, és clar el retard respecte a altres comptes satèl·lit, com els del turisme o de l'educació, per exemple. En particular, en el cas del CSC, cal establir, en primera instància, quines són, pròpiament, les activitats característiques del sector cultural. Això va aparellat, com s'explica seguidament, no només a la delimitació dels dominis o àmbits del sector cultural, sinó també a una adequada identificació de les diverses funcions que els diferents agents duen a terme en aquest sector (de creació/producció de continguts culturals, de difusió i comercialització d'aquests continguts i de conservació –i transmissió intergeneracional - d'una part d'ells), i de les interrelacions entre aquestes funcions.

- En particular, per elaborar un CSC cal:
 - un coneixement prou precís de les peculiaritats del camp objecte d'anàlisi (en concret, cal establir una classificació de les seves activitats característiques, cal

delimitar les funcions principals dutes a terme per aquestes activitats, i cal identificar els agents principals que operen en aquest sector);

- una capacitat –conceptual i estadística- suficient per identificar els diferents agents, transaccions i processos que intervenen en el sector cultural, i finalment
- la seva adequada inclusió en un sistema de taules.

2.) Delimitació del sector cultural

2.1. Esforços per l'harmonització de les estadístiques culturals

- A diferència d'altres casos com, per exemple, el dels Comptes Satèl·lit de l'Ensenyament o de la Sanitat –en que la delimitació d'aquests sectors d'activitat es correspon, en gran mesura, amb la pròpia d'aquests mateixos sectors en el marc central de la Comptabilitat Nacional –, en el cas d'un Compte Satèl·lit del Sector Cultural (CSC) cal començar per identificar les activitats i les funcions que integren aquest sector¹.

“Com que la cobertura del camp específic d'estudi s'extén, moltes vegades, més enllà de les corresponents posicions agregades de les classificacions del marc central (aquest és el cas, per exemple, de les activitats culturals!) o es tracta d'una cobertura més aviat imprecisa (...) –diu el SCN 1993, 21.115 a 21.120–, cal realitzar certes reordenacions de les classificacions centrals per tal d'arribar a una classificació apropiada per un determinat marc satèl·lit²”.

- L'establiment d'uns criteris amplament acceptats per delimitar l'abast (de les activitats) del sector cultural i per fonamentar un sistema d'estadístiques i d'indicadors apropiat d'aquest àmbit és un fet relativament recent. La referència més consistent al respecte és, sense dubte, el *Framework for Cultural Statistics* (FCS), dut a terme l'any 1986 sota la direcció de l'Unesco, que va permetre establir una primera classificació (normalitzada) de les activitats culturals.

¹ En aquest sentit, el CSC planteja problemes de delimitació de les activitats característiques del sector semblants en certa mesura als ja comentats pel Compte Satèl·lit del Turisme.

Veure el document: *Criteris Metodològics per l'Elaboració d'un Compte Satèl·lit del Turisme*, novembre de 2000, pp. 38 a 52.

² “Tanmateix , en qualsevol dels casos, totes les correspondències entre les classificacions del marc central i les pròpies de cada marc satèl·lit han de fer-se, com ja s'ha dit, explícites”. A més, “un compte satèl·lit pot emprar, també, elements que no tenen equivalent en el marc central. Aquests elements poden variar d'acord amb els requeriments específics dels diferents camps en estudi: per exemple, les classificacions de les malalties (per al cas del consum de serveis sanitaris i productes connexos), de disciplines científiques (per al cas de les despeses en R+D), o d'activitats culturals (per al cas de les despeses en aquest àmbit)”.

- En els darrers anys s'han fet esforços importants per arribar a una harmonització de les estadístiques culturals en l'àrea de la Unió Europea (UE). El 20 de novembre de 1995, el Consell Europeu adoptà una resolució sobre la promoció de les estadístiques en matèria de cultura i de creixement econòmic invitant a la Comissió, en estreta cooperació amb els Estats membres, “a vetllar perquè es faci un millor ús dels recursos estadístics existents i perquè els treballs d'elaboració de les estadístiques culturals progressin de manera harmoniosa³.

El mes de març de 1997, a instàncies de l'Eurostat, es constituí un *Leadership Group* (LEG - Cultura) sobre les estadístiques culturals⁴, que tenia com a missió general “establir, a nivell comunitari, un sistema d'informacions coherents i comparables susceptible de contribuir a una millor comprensió dels lligams entre la cultura i el desenvolupament socio-econòmic dels Estats membres”⁵. Els objectius d'aquest grup d'experts eren els següents:

- proposar als Estats membres de la UE unes definicions i classificacions harmonitzades que permetessin una millor comparació internacional dels fenòmens relatius al camp cultural (a partir dels treballs previs realitzats per la Unesco);
- desenvolupar un sistema orgànic d'indicadors per la definició, el seguiment i l'avaluació de les polítiques culturals;
- millorar i ampliar les estadístiques culturals a nivell europeu, tenint en compte els estudis ja existents en aquest àmbit.

³ El *Leadership Group* sobre estadístiques culturals (LEG-Cultura) fou endegat pel Comitè del Programa Estadístic d'Eurostat en resposta a la demanda dels Estats membres. Al LEG li fou atribuït l'estatut de projecte pilot d'una durada de tres anys, les tasques del qual van rebre el suport financer de l'ex-DGX (actualment Educació i Cultura)

⁴ La posada a disposició d'aquestes informacions estadístiques implica, en principi, l'anàlisi de les dades ja existents així com l'elaboració d'indicadors apropiats per copsar la diversitat dels fenòmens culturals a Europa i contribuir a la definició, seguiment i avaluació de les polítiques desenvolupades a escala europea.

- Els treballs del LEG-Cultura s'organitzaren en quatre *Task-Forces*, tractant cadascuna d'elles d'un dels temes següents:
 - La definició d'un sector cultural comú a tots els països i la subdivisió d'aquest sector en activitats mitjançant l'elaboració d'una classificació de les activitats culturals (*Task Force 1*).
 - L'anàlisi de les estadístiques sobre l'ocupació en el sector cultural i l'establiment d'una classificació de les professions en aquest àmbit (*Task Force 2*).
 - L'anàlisi del finançament de la cultura i de les despeses de cultura (*Task Force 3*).
 - L'estudi de la demanda en termes de participació individual a les activitats dels diversos àmbits culturals (*Task Force 4*)⁶.

Tanmateix, el desenvolupament de les estadístiques culturals a nivell europeu és un objectiu a llarg termini. Així, un cop rebudes les conclusions i recomanacions del projecte LEG-Cultura -el novembre de 1999-, el Comitè del Programa Estadístic va constituir, dins de l'Eurostat, un Grup de Treball sobre les Estadístiques Culturals per tal d'assegurar la continuïtat dels esforços en aquesta direcció en estreta cooperació amb els Estats membres.

2.2. Els criteris de classificació de les activitats culturals

La principal contribució de la *Task Force 1* del LEG-Cultura ha estat l'elaboració d'una classificació de les activitats culturals. El punt de partida per assolir aquest

⁶ El Leg-Cultura va organitzar els seus treballs combinant dos enfocaments complementaris: un enfocament general que tracta de temes transversals que tenen una importància rellevant per la política cultural (l'ocupació, el finançament i les pràctiques culturals), i un enfocament institucional, que té com a finalitat descriure les institucions des de diferents angles i establir estadístiques sobre aquestes institucions (sobre les activitats que duen a terme, sobre els seus recursos humans, sobre els seus ingressos i despeses, sobre els seus visitants/usuaris i les seves audiències).

objectiu ha estat la revisió de la classificació proposada per l'Unesco (l'any 1986)⁷, definint – sense posar en qüestió les diverses concepcions nacionals del sector cultural - un nucli comú d'àmbits considerats, de manera unànime, com a culturals per tots els Estats membres, i identificant les activitats corresponents a cadascun d'aquest àmbits.

Seguint la pauta de la classificació de l'Unesco, tota activitat (cultural) es defineix per l'àmbit en que s'exerceix la funció que aquella dur a terme. En aquest sentit, la *Task Force 1* estableix vuit dominis o àmbits culturals i artístics⁸:

- Patrimoni cultural
- Arxius
- Biblioteques
- Llibres i premsa
- Arts Plàstiques
- Arquitectura (concepció)
- Arts de l'espectacle
- Mitjans de comunicació / Audio i audiovisual/ Multimèdia

i també sis funcions (econòmiques) bàsiques:

- Conservació
- Creació
- Producció
- Difusió
- Comercialització
- Formació

⁷ En referència a la classificació abans esmentada de l'Unesco, el LEG-Cultura no inclou entre els àmbits culturals els esports/jocs i la naturalesa i medi ambient. Més específicament, tampoc inclou les activitats de publicitat i les relacionades amb els temes de promoció lingüística. En canvi, s'inclou com a àmbit cultural, l'arquitectura (concepció), i també les activitats de comercialització dels béns i serveis culturals.

El quadre 1 descriu les principals activitats culturals considerades per la LEG - Cultura.

Quadre 1: Classificació de les activitats culturals

Funcions						
Àmbits	Conservació	Creació	Producció	Difusió	Venda	Formació
<u>Patrimoni Cultural</u> • Monuments • Museus • Llocs arqueològics • Altres	• Restauració de monuments • Activitat museística • Altres activitats patrimonials			• Events de sensibilització pública	• Entrades a museus, monuments	Activitats d'ensenyament
<u>Arxius</u>	• Arxius generals			• Events de sensibilització pública		Idem
<u>Biblioteques</u>	• Biblioteques: conservació i lectura			• Events de sensibilització pública		Idem
<u>Edició</u> • Llibres • Premsa		• Obres literàries • Redacció d'articles	• Llibres • Diaris, setmanaris • Activitat d'agents literaris • Activitat d'agències de premsa	• Fires • Events de sensibilització pública	• Llibres • Diaris • Setmanaris	Idem
<u>Arts Visuals</u> • Arts visuals (i disseny) • Fotografia	• Restauració d'obres • Arxius audiovisuals	• Obres d'art	• Reproducció d'obres visuals	• Mostres • Festivals • Events de sensibilització pública	• Obres d'art (galeries, cases de subhastes) • Reproduccions	Idem
<u>Arquitectura</u>		• Creació arquitectònica		• Mostres • Events de sensibilització pública		Idem
<u>Espectacle en viu</u> • Música • Dansa • Teatre • Multidisciplinar	• Reconstrucció i restauració d'obres musicals • Arxius musicals, teatrals, etc,	• Obres musicals coreogràfiques, dramàtiques	• Espectacles en viu • Audicions • Representacions	• Gestió de sales i espectacles • Festivals • Events de sensibilització pública	• Entrades a sales	Idem
<u>Audiovisual</u> • Cinema • Ràdio • Televisió • Vídeo • Fonogrames • Multimèdia	• Reconstrucció i restauració d'obres • Arxius (cinemateques, mediateques, etc.)	• Obres filmiques i audiovisuals • Multimèdia	• Films • Programes de ràdio • Programes de TV • Discs, vídeos • Multimèdia	• Distribució cinematogràfica • Gestió sales de cinema • Festivals • Emissions de ràdio i televisió	• Enregistraments audiovisuals • Multimèdia	Idem

Font: LEG - Cultura (1999) – **TaskForce 1**

- La *Task Force 1* va completar la seva tasca amb l'establiment d'una taula de correspondència entre aquesta primera llista detallada de les activitats culturals i els epígrafs de la classificació NACE (de les activitats econòmiques) a un nivell de desagregació de 4 dígit. Això permet arribar a una primera llista (provisional) de les “activitats característiques” del sector cultural. Aquesta taula de correspondència figura en l'*apèndix* d'aquest document.
- Tanmateix, aquest exercici ha premés també constatar el caràcter massa agregat d'algunes de les rúbriques d'aquesta nomenclatura a l'hora de considerar un bon nombre de les activitats culturals identificades. Moltes d'aquestes activitats culturals es troben incloses en classes que inclouen, sovint, altres activitats de naturalesa força diferent a la seva.
- En aquest sentit, la *Task Force 1* va suggerir que aquesta classificació de les activitats culturals s'incorporés a les propostes d'una revisió general, que es preveu per un proper futur, de la NACE. També recomanava, amb un caràcter més immediat, que tots els Instituts d'Estadística dels Estats membres de la UE comunicuessin les dades que fan referència a les activitats econòmiques a un nivell no inferior a quatre dígit de la NACE actual⁹.
- Cal destacar que entre aquestes funcions i, en general, entre les activitats que componen el “macrosector” de la cultura les fronteres no són, en molts casos, clares. Entre elles acostumen a haver-hi nombroses interdependències i superposicions que cal tenir molt present a l'hora de dissenyar un CSC¹⁰.

⁹ També recomana la progressiva utilització de les definicions, classificacions i indicadors harmonitzats proposats pel LEG-Cultura en el marc de les futures enquestes nacionals.

¹⁰ Per exemple, una creació en un àmbit del sector cultural pot servir també de base per a una producció en un altre àmbit; per exemple, una novel·la pot ser comercialitzada per una editorial, però també pot esdevenir el tema d'una pel·lícula o d'una obra de teatre.

- Així mateix, els productes “culturals” poden presentar característiques molt heterogènies: alguns poden ser objecte d’una reproducció (o replicació) relativament fàcil sobre diferents suports; altres, en canvi, el seu valor depèn essencialment de la seva no-reproducció. En certs casos, aquests béns culturals poden tenir les característiques d’un “bé públic”; en altres casos, al contrari, estan totalment subjectes a les regles del mercat. Tot plegat influeix molt en els seus processos de creació, de producció, de difusió i, fins i tot, de conservació; i, així mateix, en els mecanismes de finançament d’aquestes activitats (via transaccions de mercat o via subvencions o ajuts públics).

2.3. Les funcions bàsiques en el camp cultural

- Com ja s’ha dit més amunt, en el camp cultural cal distingir diverses funcions bàsiques. A efectes dels comentaris següents, aquestes funcions les podem agrupar en les (tres) següents categories:
 - la *creació/producció* de béns i serveis culturals,
 - la *difusió/comunicació* d’aquests productes culturals,
 - i la *conservació* de determinats productes culturals¹¹.

No hi ha una estricta correspondència entre els sectors d’activitats (corresponents als diferents àmbits culturals) i aquestes funcions. En molts casos, es poden identificar alguns sectors d’activitat especialitzats en alguna d’aquestes funcions. Tanmateix, en altres casos, un mateix sector d’activitat pot dur a terme més d’una d’aquestes funcions.

¹¹ Junt amb aquestes funcions bàsiques cal considerar també altres funcions que, probablement en una segona fase, també caldria incloure en un CSC; per exemple, les funcions d’animació cultural, de formació i recerca i d’administració i gestió.

La creació / producció de béns i serveis culturals

- L'economia dels productes culturals és, en primera instància, una economia de creacions i/o prototipus. De fet, aquesta característica no és específica del sector cultural. En l'origen de qualsevol producte industrial hi ha també un objecte original (plànol, model, motllo, etc.). Ara bé, el que en un camp cultural o artístic s'anomena "producció d'una obra original" és, en la majoria de casos, la conjunció d'un acte "creatiu" i de l'aplicació d'un conjunt de factors de producció emprats per "expressar" aquesta creació i per concretar-la en una forma tangible. En alguns casos, aquest procés és dut a terme només pel propi creador que utilitza, ell mateix, la tècnica que li permet expressar la seva creació (pintura, escultura, escriptura, ...); en altres casos l'expressió de l'obra original requereix la participació d'un col·lectiu (d'actors, de músics) sota la responsabilitat (així mateix creativa) d'un director (de cinema, de teatre, d'orquestra), i amb l'assistència d'un conjunt de tècnics de suport (de llum, de só, d'escenografia, etc.)¹².

Sens dubte, una obra original té, en la majoria dels casos, la vocació (i el sentit) d'ésser "comunicada" a un públic o auditori. Tanmateix, en certes ocasions, pot restar, voluntàriament o involuntària, fora de l'accés i de la valoració del públic (és el cas, per exemple, de la pràctica cultural amateur). Cal parlar, en aquest cas, d'"autoproducció"¹³.

¹² Una obra singular (un text, una partitura...) no és l'única encarnació possible de la creació; la seva interpretació (en presència d'un públic) constitueix també un altre mitjà d'expressió d'aquella. El treball d'interpretació també cal incloure'l, doncs, en el procés de "producció" de l'obra original.

¹³ En la majoria de casos, el valor monetari de l'obra original correspon, segons la seva naturalesa, al seu preu de venda o a l'import dels drets (d'autor) pagats per un difusor. L'autoproducció, cas d'ésser inclosa en un CSC, hauria d'ésser valorada per la suma dels seus costos de producció (materials, eines, etc.), en els quals no s'inclourà el temps de realització si aquest no ha estat remunerat.

La difusió / comunicació dels productes culturals

- La difusió és la funció que facilita l'accés del públic a les obres originals. La comunicació del públic amb una obra original pot ser directa, si aquest assisteix a un espectacle en viu o compra una obra d'art (que s'exposa en una galeria). Però una obra original també pot ser comunicada per altres vies, per exemple, per la intermediació de l'edició o de la teledifusió.

En rigor, el públic pot disposar de quatre categories de productes culturals segons les formes d'accés a l'obra original –veure el *quadre 2*:

- *l'adquisició directa de l'obra original* (l'adquisició d'una obra plàstica, assistència a un espectacle en viu de teatre, música, etc.),
- *l'adquisició d'un servei d'accés a l'obra original* (el negatiu d'una pel·lícula),
- *l'adquisició d'una reproducció de l'obra original* (l'adquisició d'un llibre, d'un disc, d'un vídeo, etc.),
- *l'accés a l'obra per teledifusió* (via ràdio o televisió).

Quadre 2

Productes originals	Comunicació / difusió	Productes culturals (categories)
Espectacles de teatre, ballet, música	Producció Assistència a una sala d'espectacles	Adquisició de l'obra original
Obra (plàstica)	Exposició Comercialització	
Negatiu d'un film	Producció-Distribució Explotació en una sala de cinema	Adquisició d'un servei d'accés a l'obra original
Manuscrit	Edició-Distribució Comercialització	Adquisició d'una reproducció (objecte editat)
Banda mare de vídeo d'una emissió (audiovisual)	Teledifusió	Accés a l'obra per teledifusió

Per l'elaboració d'un CSC cal, doncs, establir una nomenclatura comuna d'activitats que agrupi a aquelles que duen a terme les mateixes funcions i, en particular, els mateixos mecanismes de difusió.

- “A cadascuna de les categories de productes culturals anteriors li correspon un mode de producció particular que caracteritza l'anella que completa l'activitat de

difusió d'aquells productes"¹⁴. Cal distingir, per tant, quatre activitats "paral·leles" de difusió/comunicació –veure el *quadre 3*:

- la comunicació directa
- l'exploració
- la comercialització
- la transmissió.

Quadre 3

Productes originals (exemples)	Comunicació	Productes culturals (exemples)
Espectacle de teatre, ballet...	Comunicació directa	Exposició de pintura, representació d'obra teatral o de ballet
Obra plàstica	Exploració	Sessió de cinema
Negatiu de pel·lícula	Comercialització	Discs, cassettes, vídeos, etc.
Manuscrit de novel·la	Transmissió	Seguiment d'una emissió de ràdio o TV
Banda de vídeo		

- La *comunicació directa* duu a terme la presentació (i promoció) de l'obra original al públic, sovint per la seva venda. És la funció, per exemple, de les galeries d'art o de les sales de teatre.

¹⁴ Veure: M. Lemaire: "Vers un compte satellite de la culture", in X. Dupuis-F.Rouet (1987): *Economie et Culture*, La Documentation Française, Paris, p. 198.

El servei que presten aquestes darreres activitats es veu retribuit pel marge (“comercial”) que obtenen de la venda de l’obra al públic. Tal i com s’ha assenyalat abans, en els espectacles en viu (teatre, concerts, ballet, ...) cada representació cal considerar-la un fragment (o expressió) de l’obra original; és, doncs, difícil discernir, en aquest cas, entre el moment de la producció i el moment de la difusió de l’obra original¹⁵.

- *L’exploració*, en canvi, permet d’accedir, transitòriament, a una reproducció de l’obra original sense adquirir-ne la propietat. És el cas dels objectes editats –còpies de pel·lícules o de vídeo- que no estan destinats a la venda al públic: per exemple, l’exploració de films en sales de cinema o de vídeos en videoclubs¹⁶.

En aquests casos, els difusors han de fer front a un pagament de drets d’exploració (a les empreses distribuïdores), que cobreixen amb els ingressos provinents d’entrades (a sales de cinema) o del lloguer de vídeos.

- La *comercialització* és la forma de difusió basada en la venda d’objectes editats (llibres, discs, cassettes, vídeos, etc.).

Per aquest procediment, el públic pot accedir a la propietat d’una reproducció de l’obra original.

¹⁵ “L’alternativa a aquest punt de vista consistiria en considerar que cada representació constitueix la difusió d’una mateixa obra per el mecanisme de la interpretació. Però això portaria a negar l’originalitat de cada representació en la qual poden intervenir, en cada cas, intèrprets diferents”.

Veure: M. Lemaire (1987): *ibid*, p. 198.

¹⁶ En alguns casos, l’accés al públic d’aquestes reproduccions mitjançant la seva venda no és factible pel preu massa elevat de les còpies (és el cas de les còpies de les pel·lícules).

El servei de comercialització és remunerat pel marge (comercial) que s'estableix sobre el preu de venda de la reproducció¹⁷.

- Finalment, la *transmissió* és un mecanisme de comunicació d'una obra original al públic mitjançant les ondes. En aquest cas, aquest públic pot accedir a l'obra des del seu propi domicili, però no pot escollir el moment en que vol veure-la (ha de adequar-se a la programació de l'emissora de ràdio o de televisió que la tramet).

En aquesta darrera activitat de difusió l'accés del públic a l'obra original requereix la disposició d'un conjunt d'aparells (de ràdio, de TV) i d'instal·lacions, el cost de les quals va a càrrec d'aquell¹⁸.

El finançament de la prestació del servei de transmissió depèn de la regulació d'aquests processos. En el cas de les emissions de ràdio o de televisió, el pagament del servei per part dels usuaris pot ser directe (pagament d'una taxa de tenència de l'aparell de TV, *pay per view*) o indirecte (via publicitat). En general, es pot dir que una part del pagament remunera la difusió dels continguts (i la inversió feta en la seva producció o en la tenència de drets d'emissió), i una altra part remunera el cost de transmissió d'aquells continguts per un sistema d'ondes¹⁹.

- Per completar la descripció dels lligams existents entre les funcions de producció i de difusió en el camp cultural cal fer esment a una categoria rellevant d'inversions: la compra per la seva difusió d'una obra original sota la forma de *drets de propietat (intel·lectual)*. Aquestes inversions no corresponen als béns de capital habituals; es tracta dels actius (intangibles) que permeten que les empreses de difusió de

¹⁷ El lloguer de vídeo-cassettes entra dins d'aquesta categoria de difusió quan no està subjecte al pagament de drets d'explotació. Aleshores el marge correspon estrictament al preu de lloguer.

¹⁸ També en la comercialització de certes reproduccions d'obres originals, el consumidor necessita disposar de certs aparells (aparell de música, aparell de vídeo, etc.).

¹⁹ També, en el cas de la funció de difusió, es pot parlar d'"autodifusió" (per compte propi) i per exemple, en la (auto)gravació de cassettes, Cd's o vídeos a partir d'altres obres ja editades o teledifoses. En la majoria de casos, la

continguts culturals puguin dur a terme llur activitat d'edició (llibres, discs, etc.) o d'exploració o teledifusió²⁰.

El *quadre 4* precisa el contingut de les activitats característiques (producció, difusió, comercialització, explotació i transmissió) per cadascun dels àmbits d'expressió cultural²¹.

- La descripció i la delimitació d'aquestes diverses activitats pot resultar, de vegades, força difícil; per exemple, en el cas de la televisió²²:
 - la producció (en estudi) d'una emissió de televisió es pot considerar una obra original en l'àmbit audiovisual, que pot ser teledifosa o editada (i comercialitzada) en suport vídeo;
 - la co-producció d'un film es pot descriure com la compra per part de la cadena de televisió d'una part de la pel·lícula; és, per tant, una inversió;
 - la retransmissió d'una pel·lícula per televisió està subjecte al pagament de drets de difusió (al productor o distribuïdor); de la mateixa manera que la difusió de música enregistrada per ràdio genera el pagament de drets d'autor i d'edició.
 - en el cas de la retransmissió d'un concert executat en públic, el difusor (televisió, ràdio) adquireix una fracció de l'obra

pràctica de l'autodifusió d'aquestes obres no té com a finalitat la venda de les (auto)reproduccions. En aquesta categoria cal incloure també les fotocòpies de llibres o altres documents.

²⁰ La disposició de còpies de films per la seva explotació és, així mateix, una inversió de l'activitat de difusió. A partir d'aquesta inversió l'empresa pot generar drets d'exploració.

²¹ Veure: M. Lemaire (1987): *ibid*, p. 200.

²² Veure: M. Lemaire (1987): *ibid*, p. 201.

musical en forma de drets; aquesta retransmissió pot ser enregistrada en vídeo i comercialitzada²³.

²³ En canvi la retransmissió d'un partit de futbol és un producte audiovisual original (que correspon a l'enregistrament de la manifestació esportiva). Els drets que es paguen als clubs esportius són, en aquest cas, un cost de producció de la televisió i no pas una inversió. La cadena de televisió pot comercialitzar la retransmissió en diferit d'aquestes manifestacions o les còpies editades.

Quadre 4

Àmbits culturals	Arts dramàtiques	Arts plàstiques	Cinema	Audiovisual	Expressió escrita
Activitats	Música				
Característiques	Dansa				
Producció de l'obra original	Representació en públic o execució: enregistrament en un estudi	Execució de l'obra (pintura, escultura...)	Realització d'una pel·lícula	Realització d'emissions(1), de programes. Enregistrament per la teledifusió (2)	Esriptura d'un manuscrit
Difusió	Producció d'espectacles en viu, edició de discs, cassettes, vídeos (òpera, dansa)	Edició sobre paper o motllos	Producció i distribució de pel·lícules, edició de vídeos	Programes de vídeo	Edició de llibres o de diaris i revistes
Comunicació directa	Lloguer de sales d'espectacles	Exposicions, galeries			
Comercialització dels objectes editats	Comercialització. Lloguer de discs, cassettes, vídeos, partitures	Comercialització de reproduccions	Comercialització Lloguer de vídeo	Comercialització Lloguer de vídeo per programes audiovisuals	Comercialització de llibres, premsa, revistes
Explotació	Explotació en vídeo-club		Explotació en sala de cinema i vídeo-club	Explotació en vídeo-club (vídeo clips, etc.)	
Teledifusió	Programació i retransmissió		Programació i retransmissió	Programació i teledifusió d'emissions	

(1) Incloues les emissions que són magazines sobre la dansa, les arts plàstiques, les novel·les, etc.

(2) Enregistrament d'espectacles en viu (música, teatre) o de manifestacions no culturals.

Com és evident la distinció entre l'activitat de producció i l'activitat de difusió d'una obra original no vol dir que aquesta darrera s'hagi de concebir, en molts casos, de forma separada a la seva difusió. Sovint, l'obra només existeix en tant que és (o pot ser) difosa; és a dir, des d'un punt de vista de poder de mercat, és el difusor (l'editor, el productor de cinema o l'empresa de teledifusió) el que determina, en molts casos, les pròpies condicions de producció de l'obra cultural.

La conservació dels productes culturals

- La funció de conservació dels productes culturals té com a objectius principals:
 - el rescat i la valorització d'obres culturals produïdes en el passat;
 - la conservació dels productes culturals en bon estat;
 - la seva transmissió a les generacions futures.

En certs aspectes, aquesta funció de conservació s'assembla a la funció de difusió. Per dur-la a terme, cal escollir quines obres culturals han d'entrar a formar part del patrimoni; també cal decidir com i quan es mostraran al públic (en exposicions) i quin tipus de promoció, informació o sensibilització se'n farà. És, per tant, una tasca semblant a la de la programació d'una empresa o institució difusora de productes culturals.

Així mateix, l'activitat de conservació va aparellada a la gestió dels llocs d'exposició de les obres (museus, exposicions temporals) o de consulta per part del públic (biblioteques). En el primer cas, la funció de conservació és propera a la de

comunicació directa; en el segon cas, s'assembla més a la funció d'explotació (facilitació d'un accés temporal a objectes editats).

- Malgrat aquestes semblances, des del punt de vista de l'elaboració d'un CSC és recomanable que la funció (i les activitats) de conservació mantinguin la seva autonomia respecte a les altres (respecte a les de difusió, especialment). Fonamentalment, perquè la dimensió temporal de l'activitat de difusió en el cas de la funció de conservació és molt dilatada: la conservació és una difusió intergeneracional d'obres d'art i d'altres productes culturals. A més, cal enregistrar amb prou nitidesa totes les operacions d'augment i de manteniment del patrimoni²⁴.

²⁴ Cal precisar que l'activitat de conservació abasta també als objectes editats que poden ser arxivats o posats a disposició del públic (per exemple, els fons bibliogràfics o cinematogràfics). També es pot considerar una funció d'"auto-conservació" en el cas que una obra d'art sigui adquirida i conservada per un particular pel seu gaudi personal.

3. Sistema de taules

- Hom proposa que el Compte Satèl·lit de la Cultura de Catalunya estigui inicialment estructurat en els següents grups de taules. La delimitació d'aquest sistema de taules està condicionada per dues circumstàncies:
 - En primer lloc, pel seguiment de les nomenclatures i les indicacions metodològiques recomanades a escala europea (especialment pel ja comentat LEG-Cultura) que n'han de facilitar l'harmonització i la comparabilitat amb altres iniciatives semblants en altres països o territoris;
 - En segon lloc, per la disponibilitat (desigual) de fonts informatives (estadístiques i/o administratives) de base.

1. Despesa pública (neta) corrent en cultura: per nivells d'administració pública.
 - 1a. Despesa pública corrent: Generalitat de Catalunya
 - 1b. Despesa pública corrent: Diputacions provincials.
 - 1c. Despesa pública corrent: Ajuntaments
2. Despesa pública d'inversió en cultura: per nivells d'administració pública
3. Despesa privada de les llars en cultura
4. Producció de les branques característiques del sector cultural i del conjunt de branques no característiques.
5. Ocupació en les branques característiques del sector cultural i en el conjunt de branques no característiques.
6. Indicadors econòmico-financers del sector cultural.
 - 7a. Efectes directes i indirectes de la despesa (pública i privada) en cultura sobre la producció de l'economia catalana.
 - 7b. Efectes directes i indirectes de la despesa (pública i privada) en cultura

sobre el valor afegit brut de l'economia catalana.

7c. Efectes directes i indirectes de la despesa (pública i privada) en cultura sobre l'ocupació de l'economia catalana.

8a. Indicadors físics d'oferta de béns i serveis culturals

8b Indicadors de consums i hàbits culturals.

Seguidament es descriu el contingut bàsic d'aquestes taules.

Despesa pública corrent en cultura: per nivells d'administració pública

- El primer grup de taules del CSC que hom proposa fa referència a la despesa pública (neta) corrent en cultura, desglossada per nivells d'administració pública.
- La despesa pública corrent és, sens dubte, una de les principals fonts de finançament de les activitats culturals, en els països europeus. A Catalunya, aquesta despesa pública prové dels diferents nivells de govern amb competències en l'àmbit de la cultura; en concret:
 - L'administració central de l'Estat.
 - L'administració de la Generalitat de Catalunya.
 - les administracions de les Diputacions provincials i dels Consells Comarcals, i
 - els Ajuntaments

Per assegurar, ulteriorment, una deguda comparabilitat entre els diferents Estats membres de la Unió Europea (i entre altres unitats territorials) és necessària- com ho destaquen els experts de la *Task force 3* del LEG-Cultural- la consideració de tots els nivells de l'administració pública.

- En conseqüència, cal consolidar les despeses corrents d'aquells quatre nivells de govern que intervenen en el finançament de les activitats culturals a Catalunya. Cal, doncs, comptabilitzar les despeses netes corresponents a cadascun d'aquests nivells. Això requereix eliminar les diferents transferències (corrents) entre ells; per fer-ho és necessari considerar el total de les despeses i el total dels ingressos corrents per cada concepte.
- La *taula 1* mostra la despesa pública neta corrent total en cultura a Catalunya per cadascun dels àmbits culturals que constitueixen aquest sector²⁵. Aquesta despesa neta total es desagrega per als quatre nivells de govern esmentats.
- Les *taules 1a, 1b, 1c* presenten els ingressos i les despeses corrents en cultura corresponents a la Generalitat de Catalunya, a les Diputacions provincials (i als Consells Comarcals) i als Ajuntaments, respectivament²⁶. En tots els casos, els ingressos es desglossen (si ho permeten les fonts informatives) en:
 - els ingressos corrents provinents d'altres nivells de l'administració pública, i
 - els altres ingressos corrents
- De manera similar, les despeses corrents es desglossen en²⁷:
 - les transferències corrents als altres nivells de l'administració pública
 - les altres transferències corrents
 - les despeses de personal

²⁵ A títol indicatiu, aquests àmbits són els mateixos que proposa el LEG-Cultura, és a dir: patrimoni cultural, arxius, biblioteques, edició i premsa, arts gràfiques, arquitectura, arts de l'espectacle, i audiovisual/multimèdia. Tanmateix, aquest desglossament de la informació sobre la despesa pública corrent en cultura haurà de decidir-se, finalment, en funció del detall de la informació sobre aquells en les fonts comptables a l'abast.

²⁶ També s'inclouen els organismes autònoms i les empreses públiques amb actuació en aquests àmbits culturals.

²⁷ En el marc inicial proposat per la *Task Force 3* no es fa cap distinció en la naturalesa de les despeses, és a dir, no es distingeix entre les transferències de les administracions públiques a les intitucions o organismes per finançar la seva activitat i les despeses directes d'aquelles administracions (en forma de pagaments de sous i salaris o d'adquisicions de béns i serveis).

- l'adquisició de béns i serveis
- els costos de capital

Taula 1

Despesa pública (neta) corrent en cultura: per nivells d'administració pública

Àmbits Culturals	Estat	Generalitat de Catalunya	Diputacions Provincials i Consells Comarcals	Ajuntaments	Total
Patrimoni cultural					
Arxius					
Biblioteques					
Edició i premsa					
Arts plàstiques					
Arquitectura					
Arts de l'espectacle					
Audiovisual/Multimèdia					
Total					

Taula 1a

Despesa pública corrent en cultura: Generalitat de Catalunya

Àmbits Culturals	Ingressos i despeses corrents								
	Ingressos					Despeses			
	Provenints d'altres nivells de l'administració pública	Altres Ingressos Corrents	Total Ingressos corrents	Transferències corrents A altres nivells de l'administració pública	Altres transferències corrents	Despeses de personal	Béns i Serveis	Costos de capital	Total despeses Corrents
Patrimoni cultural									
Arxius									
Biblioteques									
Edició i premsa									
Arts plàstiques									
Arquitectura									
Arts de l'espectacle									
Audiovisual/Multimèdia									
Total									

Taula 1b

Despesa pública corrent en cultura: Diputacions provincials i consells comarcals

Àmbits Culturals	Ingressos i despeses corrents								
	Ingressos					Ingressos			
	Provinents d'altres nivells de l'administració pública	Altres Ingressos corrents	Total Ingressos corrents	Transferències corrents a altres nivells de l'administració pública	Altres transferències corrents	Despeses de personal	Béns i Serveis	Costos de capital	Total despeses corrents
Patrimoni cultural									
Arxius									
Biblioteques									
Edició i premsa									
Arts plàstiques									
Arquitectura									
Arts de l'espectacle									
Audiovisual/Multimèdia									
Total									

Taula 1c

Despesa pública corrent en cultura: Ajuntaments

Àmbits Culturals	Ingressos i despeses corrents								
	Ingressos				Ingressos				
	Provinents d'altres nivells de l'administració pública	Altres Ingressos corrents	Total Ingressos corrents	Transferències corrents a altres nivells de l'administració pública	Altres transferències corrents	Despeses de personal	Béns i Serveis	Costos de capital	Total despeses corrents
Patrimoni cultural									
Arxius									
Biblioteques									
Edició i premsa									
Arts plàstiques									
Arquitectura									
Arts de l'espectacle									
Audiovisual/Multimèdia									
Total									

- La font informativa principal per obtenir les despeses corrents en cultura dels diferents nivells de govern a Catalunya són els seus respectius pressupostos liquidats.

En particular, hom considera com a despesa de cultura la despesa liquidada (obligacions reconegudes) corresponents als programes que s'especifiquen seguidament- tant si estan inclosos en la Funció 45, com si ho estan en altres funcions d'aquells pressupostos:

1. *Direcció i serveis culturals de cultura:* tasques de coordinació de l'activitat del Departament o instància de govern associada als programes estrictament culturals, així com el suport administratiu de caràcter general a les diferents unitats: gestió de personal, informes, pressupostos, elaboració de disposicions i gestió administrativa de contractacions i subvencions.
2. *Arqueologia i patrimoni historico-artístic:* conservació, restauració, rehabilitació, estudi, protecció i difusió de patrimoni arqueològic i historico-artístic. No inclou ni el patrimoni documental (arxius), ni el patrimoni bibliogràfic, ni aquell que forma part de l'àmbit dels museus.
3. *Biblioteques:* creació, millora, manteniment, compra de fons de biblioteques i activitats que es promouen des d'aquestes. També inclou les fases de catalogació, protecció i restauració del patrimoni bibliogràfic fins i tot en el cas que no es desenvolupi en l'àmbit físic o jurídic d'una biblioteca..
4. *Arxius:* creació, manteniment, activitat, catalogació, compra de fons i difusió d'arxius i patrimoni documental.
5. *Museus:* creació, manteniment, conservació, compra de fons i difusió de museus. També inclou les exposicions d'arts plàstiques organitzades per un museu que tinguin lloc en la seva seu.
6. *Promoció cultural:* sota aquest rètol s'inclouen les activitats següents:
 - 6.1 *Teatre i dansa:* arts escèniques (suport a la creació, a la producció i a la difusió) en l'àmbit professional . A més del teatre i la dansa

també s'inclou el circ i les activitats de varietats en general. No s'hi inclou, en canvi, l'òpera.

- 6.2 *Música*: música en viu, espectacles lírics i indústria fonogràfica (suport a la creació, producció i difusió)
- 6.3 *Arts plàstiques*: arts del dibuix, la pintura, l'escultura, altres arts visuals (suport a la creació, a la producció i a la difusió), realització d'exposicions (encara que no siguin estrictament d'arts plàstiques, i sempre que no estiguin compreses la programa de museus).
- 6.4 *Cinema i vídeo*: obra cinematogràfica i obra videogràfica de creació o d'autor (suport a la creació, a la producció i a la difusió).
- 6.5 *Altres*: cultura popular i tradicional, festes majors i altres celebracions populars festives que programen activitats de diferents sectors culturals, equipaments i serveis culturals polivalents, i amateurisme.

7. *Promoció lingüística*: promoció d'alguna de les llengües oficials de l'Estat espanyol.

- La font informativa dels pressupostos (liquidats) de les administracions públiques presenta certes limitacions, especialment les que fan referència al nivell de detall dels conceptes que s'inclouen en aquells; sovint, les despeses en cultura estan barrejades amb les despeses destinades a altres programes no culturals en sentit estricte (esports, joventut, mitjans de comunicació, etc.). És per això que el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya recull, anualment, una informació apropiada en *l'Estadística de la Despesa local en cultura. Municipis, Consells Comarcals i Diputacions provincials*- veure el qüestionari en l'*Apèndix* d'aquest document. Aquesta informació fa referència a:
 - *Dades generals de l'administració*: pressupost de despeses liquidades (total consolidat, total funció 45 Cultura i despesa en festes que figura a la Funció 45),

classificació orgànica de la despesa (per àrees/departaments de l'administració i per organismes autònoms/empreses públiques).

- *Personal*: nombre de treballadors per àrea/departament de l'administració i nombre de treballadors per organismes autònoms/empreses públiques (distingint el personal tècnic, de gestió, administratiu i altre personal)
 - *Pressupost general de despesa liquidada en cultura per programes*: el pressupost es desglossa pels 7 programes esmentats i per capítol pressupostari. També es distingeix entre el total consolidat, les transferències internes i el total sense consolidar.
 - *Detall de les transferències internes (corrents i de capital)*, segons la unitat orgànica o ens que les concedeix i les percep, per articles econòmic i per programes.
 - *Detall de les transferències externes (corrents i de capital)*, desglossades de manera similar a les anteriors.
- Hi ha altres problemes no resolts en l'àmbit de les despeses públiques, com destacava la *Task Force 3* del LEG-Cultura; en particular els dos següents:
 - el tractament de les transferències en espècie en l'àmbit de la cultura²⁸; i especialment
 - la consideració de les transferències en forma d'avantatges fiscals especials²⁹

Hom considera que la inclusió d'aquestes transferències en el CSC de Catalunya s'haurà de proposar fins que s'hagi consensuat una metodologia apropiada per al seu tractament i hagi millorat la base informativa al respecte.

²⁸ Per exemple, la cessió gratuïta d'un local a un grup de teatre per part d'una determinada administració pública.

²⁹ Per exemple l'aplicació d'un tipus d'IVA reduït a certes activitats culturals. La dificultat major a l'hora de tractar aquesta mena de transferències rau en el fet que les subvencions i els avantatges fiscals estan, habitualment, administrats per entitats públiques diferents

Despesa pública d'inversió en cultura per nivells d'administració pública

- La presentació de la despesa pública en cultura al CSC es completa amb la descripció de la despesa pública d'inversió en aquest àmbit per nivells d'administració.
- La *taula 2* mostra la inversió realitzada en cultura pels diversos nivells d'administració. Com en el grup anterior de taules, en aquest cas es consideren els mateixos nivells de govern: l'administració central de l'Estat, l'administració de la Generalitat de Catalunya, les Diputacions provincials i els Consells comarcals i els Ajuntaments. Així mateix, aquestes despeses d'inversió fan referència als vuit àmbits culturals ja considerats.

En tots els casos es tracta de la despesa *neta*, un cop s'han deduït de la despesa total de cada nivell d'administració, les transferències de capital procedents d'altres nivells de govern.

- Les fonts informatives que permeten avaluar aquesta mena de despeses són, també, les mateixes que permeten enregistrar les despeses públiques corrents, és a dir, les procedents dels pressupostos (liquidats) de cadascuna de les administracions públiques considerades³⁰.

³⁰ Hom cal referir-se al pressupost de despesa liquidada en cultura per programes (Funció 45) i, en particular, als seus capítols VI, VII, VIII i IX de la classificació econòmica.

Com s'ha dit abans, *l'Estadística de la despesa local en cultura. Municipis, Consells Comarcals i Diputacions provincials*, del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya inclou també el detall de les transferències de capital internes (a cada nivell d'administració) i externes (entre nivells de govern).

Taula 2
Inversió Pública en Cultura: per nivells d'administració pública

Àmbits culturals	Estat	Generalitat de Catalunya	Diputacions provincials i consells comarcal	Ajuntaments	Total
Patrimoni cultural					
Arxius					
Biblioteques					
Edició i premsa					
Arts plàstiques					
Arquitectura					
Arts de l'espectacle					
Audiovisual/Multimèdia					
TOTAL					

Despesa privada en cultura de les llars

- La font informativa principal per determinar la despesa privada es la *Encuesta de Presupuestos Familiares (EPF)* que, amb una periodicitat trimestral proporciona informació pel que fa als diferents conceptes de consum (inclosos els de consum de béns i serveis culturals)³¹.
- Les dades que s'obtenen de l'EPF poden servir per determinar les despeses privades totals en un cert nombre d'activitats culturals³². Els conceptes relatius a la cultura es concentren en la divisió HE09 de consums de "lleure i cultura".

Aquesta operació no està exempta de dificultats. Ultra el baix nivell de detall amb què es pot operar a l'emprar l'EPF amb les dades relatives a Catalunya³³, cal afegir altres limitacions que deriven de la pròpia naturalesa i l'abast d'aquesta enquesta:

- En primer lloc, les dades fan referència a les llars i no pas als individus que la componen ; això impedeix (o dificulta) posar en relació les estimacions de despesa amb les dades de participació en les activitats culturals, que són sempre de naturalesa individual.
- En segon lloc, les informacions obtingudes de l'EPF abasten només la despesa de les llars residents; queda exclosa, doncs, la despesa (en cultura) de les unitats no residents (per exemple els turistes).
- Finalment, en tercer lloc, les dades d'aquesta enquesta es refereixen al consum; no inclouen les subvencions i les contribucions privades. En conseqüència, caldria determinar la incidència- no menor, sense dubte- de les subvencions públiques en el nivell de les despeses culturals de les llars.

³¹ Les finalitats d'aquesta enquesta són, essencialment dues: en primera instància, establir (i revisar periòdicament) les ponderacions per la construcció dels índexs de preus de consum i, en segon lloc, des d'una perspectiva més àmplia, aportar la informació precisa per analitzar les condicions de vida i la pauta de consum de les llars privades en un territori i durant un període de temps determinats.

³² Aquestes dades permeten comprendre també l'estructura de consum privat dels diversos béns i serveis culturals i, en particular, l'anàlisi dels lligams entre el nivell de despeses i les característiques de la llar (grandària, composició, nivell de renda, etc.)

- La *taula 3* mostra el nivell i la composició de la despesa privada en cultura de les llars. Aquesta despesa es pot desglossar en dos grans grups de conceptes:
 - els béns de consum cultural o per facilitar el consum cultural, i
 - els serveis pròpiament culturals

Per cadascun dels conceptes de despesa considerats, hom recomana que aquesta taula del CSC inclogui:

- la despesa total (i el seu pes relatiu sobre el total de la despesa a Catalunya)
- la despesa mitjana (per llar i per persona).

³³ Entre els consums culturals s'inclou també l'adquisició (i reparació) dels béns duradors que permeten l'accés a determinats continguts culturals (equipaments i accessoris audiovisuals, fotogràfics i informàtics, per exemple).

Taula 3**Despesa privada en cultura: llars**

Grups de despesa	Despesa total			Despesa mitjana	
	TOTAL	s/ Despesa Catalunya	s/ Despesa total Espanya	Per llar	Per persona
- Béns de consum cultural o per facilitar el consum cultural (.....)					
- Serveis culturals (.....)					
Total					

Promoció de les branques característiques del sector cultural i del conjunt de les branques no característiques de l'economia

- La *taula 4* del CSC descriu la composició de l'oferta dels béns i serveis culturals a Catalunya. Aquesta taula mostra amb detall la producció de les branques característiques del sector cultural i del conjunt de les branques no característiques d'aquest àmbit en l'economia catalana.

Aquesta taula té un format semblant a la taula d'origen del marc input-output (del qual n'és- de fet- una part).

- En columnes figuren, doncs, les branques d'activitat característiques del sector cultural i, de forma agregada, el conjunt de les branques no característiques de l'economia.
- En canvi, en files hi ha els productes culturals i, així mateix, el conjunt dels productes no característiques d'aquell sector.

La *taula 4* es completa amb els consums intermedis corresponents a cada branca d'activitat (característica o no). Per diferència les magnituds de la producció i dels consums intermedis de les diferents branques d'activitats permeten determinar els seus respectius valors afegits bruts. Aquests valors afegits es presenten desglossats en les seves components bàsiques (remuneració d'assalariats, excedent brut d'exploració/rendes mixtes i altres imports a la producció nets de subvencions).

Taula 4**Producció de les branques característiques del sector cultural i del conjunt de branques no característiques**

Bens i serveis	Branques característiques del sector cultural		Total branques característiques	Total branques no característiques	Total
	1	2n			
1					
2					
.					
n					
Total de Béns i Serveis característics					
Total de Béns i Serveis no característics					
Total producció					
Consum Intermedi					
1- Productes primaris					
2- Energia					
3- Productes manufacturats					
4- Construcció					
5- Altres Serveis					
Impostos (- Subvencions) sobre producte					
Valor Afegit Brut (a preus bàsics)					
Remuneració d'assalariats					
Altres impostos (- Subvencions) a la producció					
Excedent Brut d'explotació/Rendes mixtes					

- Per elaborar aquesta taula de béns i serveis culturals cal procedir, prèviament a:
 - La selecció dels productes característics i de les branques característiques del sector cultural, i
 - L'estimació de les magnituds relatives a aquest taula: en particular, la producció, els consums intermedis, el valor afegit brut i els seus constituents (especialment la remuneració d'assalariats) i els impostos i subvencions sobre la producció (i les importacions)

- No hi ha una llista tancada (i predeterminada) de productes característics i d'activitats característiques del sector cultural. Tanmateix, en *l'apèndix* d'aquest document hi figura la llista proposada pel LEG-Cultura. Es tracta d'una relació força detallada, agrupada en els 8 àmbits culturals ja comentats abans. A més, totes les activitats culturals proposades tenen la seva correspondència amb les classes de la NACE (a 4 dígit).

En el CSC hom recomana prendre com a referència aquesta llista d'activitats, especialment per determinar el grau de desagregació en que es tractaran les activitats culturals en el marc input-output (i, en conseqüència en aquesta *Taula 4* del CSC)

- Per l'estimació de les variables de producció, de consums intermedis i de valor afegit brut de les branques d'activitats característiques del sector cultural es parteix de les pròpies estimacions contingudes en les taules d'origen i destí del marc input-output.

Tanmateix, en certs casos caldrà realitzar, molt probablement, una tasca addicional per adaptar les dades comptables al nivell de desglossament que s'exigeix en el CSC.

El mètode més adient consisteix en determinar les magnituds de Comptabilitat Nacional (producció, consums intermedis i valor afegit) a partir de les dades de la pròpia comptabilitat empresarial³⁴

Així, la “producció” equival a les vendes netes ajustades amb la variació d’existències (de productes acabats i en curs de fabricació), els ingressos accessoris a l’explotació i els treballs realitzats per l’empresa pel seu immobilitzat³⁵.

Per la seva banda els “consums intermedis” equivalen a les compres netes ajustades amb la variació d’existències (de matèries primeres i de mercaderies), els treballs, subministraments i serveis exteriors, els transports (i nòlits) i les despeses diverses.

La diferència entre ambdues magnituds (ajustada amb les magnituds de les subvencions d’explotació i dels tributs pagats³⁶) permet determinar la magnitud de valor afegit brut (ajustat), la qual es pot desglossar- així mateix a partir de les dades de la comptabilitat empresarial- en les components de despeses de personal (sous i salaris bruts, cotitzacions socials i altres despeses socials) i resultat econòmic brut d’explotació.

Ocupació en el sector turístic

- Per completar la descripció de les característiques de l’oferta d’activitat culturals hom proposa incloure en el CSC una taula de l’ocupació en les branques d’activitats característiques del sector cultural i (de forma agregada) en les branques d’activitat no característiques.

³⁴ Aquest és el procediment seguit per l’estimació del valor afegit brut de les “indústries culturals” a Catalunya, que publica periòdicament el Departament de Cultura de la Generalitat en les *Estadístiques Culturals de Catalunya*.

³⁵ La disposició de l’*Enquesta anual de Serveis* de l’INE facilita l’obtenció d’aquestes magnituds per alguns àmbits culturals, singularment pel sector de serveis audiovisuals. En el qüestionari del mòdul adreçat a aquest sector hi figura el desglossament de: la xifra de negoci segons les diverses activitats, les compres i les despeses en productes i serveis audiovisuals, les subvencions rebudes i les operacions de capital (de l’immobilitzat material i immaterial). Veure el qüestionari del mòdul de serveis audiovisuals de l’*Enquesta anual de serveis, 2000* en l’*Apèndix* d’aquest document.

³⁶ Aquesta magnitud es pot obtenir- per un mètode més indirecte- a partir de les dades fiscals; en concret, a partir de les informacions contingudes en les declaracions-liquidacions (model 390) de l’IVA i de les retencions a compte sobre els rendiments del treball. Veure: Garcia Gracia, M.Isabel i altres (2000): *La Indústria de la Cultura y el Ocio en España. Su aportación al PIB (1993-1997)*, Fundación Autor, SGAE.

El nivell de detall de la informació continguda en aquesta *Taula 5* depèn de les fonts estadístiques de què es disposi (i del seu grau de desagregació); però l'ocupació per branques s'hauria de desglossar, almenys, en:

- Ocupats assalariats, i
- Ocupats no assalariats

Taula 5
Ocupació en els branques característiques del sector cultural i en el conjunt de branques no característiques

BRANQUES D'ACTIVITAT	OCUPACIÓ		Ocupats totals
	Assalariats	No assalariats	
1			
2			
.			
.			
.			
n			
Total Branques d'activitat característiques			
Total Branques d'activitat no característiques			
Total ocupats			

Indicadors economico-financers del sector cultural

- La *taula 6* – junt amb les *taules 7a, 7b i 7c* següents- aporta informació comparativa sobre el pes econòmic del sector cultural en relació al conjunt de l'economia catalana o al sector de serveis d'aquesta economia. També mostra informació sobre el volum (relatiu) de la despesa pública en cultura sobre el conjunt de la despesa pública, i sobre el volum de la despesa de les llars en béns i serveis culturals sobre el conjunt de la despesa de les famílies.

- Així, hom proposa incloure en aquesta taula els següents indicadors:
 - El ràtio del valor afegit del conjunt de les activitats (característiques) culturals respecte al valor afegit brut de l'economia catalana.
 - El ràtio del valor afegit brut del conjunt de les activitats culturals respecte al valor afegit brut del sector de serveis de l'economia catalana.
 - El ràtio d'ocupats (totals) en el sector cultural respecte als ocupats del conjunt de l'economia catalana.
 - El ràtio d'ocupats en el sector cultural respecte els ocupats del conjunt del sector de serveis de l'economia catalana.
 - El ràtio de la despesa pública (total) en cultura respecte al PIB de Catalunya.
 - El ràtio de la despesa pública (total) en cultura respecte al total de la despesa pública consolidada dels diferents nivells de govern a Catalunya (i sobre alguns altres conceptes rellevants de despesa pública: ensenyament, sanitat, etc.)

Taula 6

Indicadors economico-financers del sector cultural

Valor afegit en cultura Valor afegit total (%)	Valor afegit en cultura Valor afegit serveis (%)	Ocupació en cultura Ocupació total (%)	Ocupació en cultura Ocupació en serveis (%)

Despesa pública en cultura PIB Catalunya (%)	Despesa pública en cultura³⁷ Despesa pública total (%)

³⁷ Pro memoria: es poden afegir els ràtios corresponents als ràtios de despesa en sanitat i en ensenyament respecte a la despesa pública total a Catalunya.

Efectes directes i efectes indirectes de la despesa (pública i privada) en cultura

- La disposició, junt amb el CSC, d'un marc input-output de l'economia catalana permet estimar no només els efectes directes de la despesa cultural, sinó també els efectes totals d'aquesta despesa (és a dir, els seus efectes directes més dels seus efectes "indirectes") sobre el conjunt de l'economia de Catalunya.
- El model input-output que serveix per estimar els efectes totals de la despesa- pública i privada. En cultura és el següent:

$$q = (I - A)^{-1} \cdot y$$

q és el vector de producció de cada branca d'activitat

A és la matriu de coeficients tècnics obtinguda de la matriu de coeficients intermedis

y és el vector de demanda final (que inclou la despesa pública i privada de béns i serveis culturals)

- De manera semblant, es poden obtenir els efectes totals de la despesa en cultura sobre el valor afegit brut i sobre l'ocupació de cada branca d'activitat de l'economia. Només cal premultiplicar l'expressió a la dreta del signe igualtat del model anterior per un vector de coeficients de valor afegit (en el primer cas) i per un vector de coeficients d'ocupació (en el segon cas)³⁸

³⁸ El vector de coeficients de valor afegit brut s'obté de les ràtios de valor afegit i de producció de cada branca. De manera similar, el valor de coeficients d'ocupació s'obté de les ràtios de l'ocupació i de la producció de cada branca.

- El model input-output anterior es pot transformar per tal d'obtenir de forma desagregada els efectes directes i els efectes induïts de la despesa en cultura sobre el conjunt de l'economia catalana. L'expressió d'aquest model per la determinació de les components dels efectes totals de la despesa cultural sobre la producció en l'economia és la següent:

$$q = y + Ay + A [(I - A)^j - I] y$$

El primer dels elements d'aquesta suma equival a la magnitud dels efectes directes i els altres dos elements a la magnitud dels efectes indirectes (els efectes induïts directes i els efectes induïts indirectes, respectivament).

Per obtenir, desglossats, els efectes directes i indirectes de la despesa en cultura sobre el valor afegit brut i sobre l'ocupació, només cal premultiplicar els elements de la suma anterior pels coeficients de valor afegit i d'ocupació, respectivament.

- Les *taules 7a, 7bi 7c* mostren tots aquest resultats.

Taula 7a**Efectes directes i indirectes de la despesa (pública i privada) en cultura sobre la producció**

Branques d'activitat de l'economia	Efecte total (1) = (2) + (3)	Efecte directe (2)	Efecte indirecte total (3) = (4) + (5)	Efecte induït directe (4)	Efecte induït indirecte (5)
1					
2					
3					
.					
.					
.					
.					
.					
n					
TOTAL					

Taula 7b**Efectes (directes i indirectes) de la despesa (pública i privada) en cultura sobre el valor afegit**

Branques d'activitat de l'economia	Efecte total (1) = (2) + (3)	Efecte directe (2)	Efecte indirecte total (3) = (4) + (5)	Efecte induït directe (4)	Efecte induït indirecte (5)
1					
2					
3					
.					
.					
.					
.					
.					
n					
TOTAL					

Taula 7c**Efectes (directes i indirectes) de la despesa (pública i privada) en cultura sobre l'ocupació**

Branques d'activitat de l'economia	Efecte total (1) = (2) + (3)	Efecte directe (2)	Efecte indirecte total (3) = (4) + (5)	Efecte induït directe (4)	Efecte induït indirecte (5)
1					
2					
3					
.					
.					
.					
.					
.					
n					
TOTAL					

Indicadors físics sobre la dotació en infraestructures i sobre l'oferta de béns i serveis culturals i indicadors de consum i hàbits culturals

- Per completar el CSC de Catalunya hom recomana la inclusió de les dues taules següents:
 - Una taula d'indicadors físics sobre la dotació en infraestructures i sobre l'oferta de béns i serveis culturals- *taula 8a*, i
 - Una taula d'indicadors de consums i hàbits culturals- *taula 8b*.
- Les informacions (periòdiques) sobre les característiques de les infraestructures i de l'oferta de béns i serveis culturals a Catalunya són força nombroses.
El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya les recull-majoritàriament amb una periodicitat anual- en la publicació *Estadístiques Culturals de Catalunya*. Aquestes informacions abasten els següents àmbits culturals:
 - *Arxius*: nombre i distribució territorial, grandària i equipaments, documents de què disposen, reproduccions realitzades, documents restaurats, hores setmanals d'atenció al públic, activitats de difusió realitzades.
 - *Biblioteques*: nombre i distribució territorial, tipus de biblioteca, forma d'accés, fons de les biblioteques, adquisicions realitzades, nombre de préstecs realitzats sistema de lectura pública.
 - *Museus*: nombre i distribució territorial, nombre de visitants.
 - *Patrimoni arquitectònic i arqueològic*: béns culturals d'interès nacional (immobles) per tipologies i ubicació, inventari del patrimoni per comarques, jaciments arqueològics (per tipologies i per períodes històrics).
 - *Cinema*: nombre de sales de cinema en actiu, nombre de llargmetratges produïts per productors catalans, nombre de pel·lícules (per nacionalitat de la productora principal).

- *Llibre*: nombre d'empreses editores, distribuïdors, llibreries i punts de venda, producció editorial (per llengua de publicació i per tipus de suport), nombre de títols registrats per les editorials catalanes, nombre d'agents editors en català (per matèries, originals i traduccions, etc.), producció editorial en català (nombre d'empreses, títols produïts i títols vius en catàleg).
- *Prensa*: nombre i tipus de diaris publicats a Catalunya, revistes de distribució general publicades (per llengua principal i per tipus de revista), premsa local i comarcal no diària (per periodicitat i llengua).
- *Teatre i dansa*: nombre de teatres de Catalunya (per any d'inauguració, per titularitat i per aforament de la sala principal), nombre de representacions d'arts escèniques en teatres (per gènere, per procedència de la companyia, per tipus de creació, per llengua de l'espectacle, etc.), nombre de companyies de teatre i dansa, nombre d'espectacles presentats (per tipus de creació, per llengua de l'espectacle, per lloc d'estrena, etc.), nombre de representacions realitzades (per lloc de representació i per gènere), companyies de teatre i dansa a Catalunya que han actuat a l'estranger, nombre de representacions realitzades (per països i per gènere).

A una selecció d'aquests indicadors caldria afegir algunes informacions sobre el sector de l'audiovisual/multimèdia. En aquest àmbit hom pot recórrer a les dades contingudes en *l'Enquesta de l'avaluació de la penetració de les tecnologies de la informació i comunicacions (TIC) a la societat catalana* i en *l'Enquesta sobre la implementació de les TIC a les empreses catalanes*³⁹. També es pot utilitzar la part d'informació sobre la tinença

³⁹ La primera d'aquestes enquestes, de periodicitat semestral, proporciona informació sobre la disponibilitat d'equipaments audiovisuals de les llars. La segona, de periodicitat anual, inclou dades sobre la penetració de les TIC en el sector empresarial. Ambdues operacions estadístiques les duen a terme conjuntament l'Idescat i el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI).

d'equipaments audiovisuals de les llars catalanes que proporciona *l'Estadística de consum i pràctiques culturals* del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Taula 8a**Indicadors físics sobre la dotació en infraestructures i sobre l'oferta de béns i serveis culturals**

Àmbits culturals	Indicadors de dotació d'infraestructures	Indicadors d'ofertes de productes culturals
Arxius		
Biblioteques		
Museus		
Patrimoni arquitectònic i arqueològic		
Cinema		
Llibre		
Premsa		
Teatre i dansa		
Audiovisual/Multimèdia		

- La recent *Estadística de consum i pràctiques culturals, 2001 (EPC 2001)* ha suposat un important pas endavant en l'àmbit de les informacions sobre el hàbits culturals de la població de Catalunya. Amb l'*ECPC* s'ha establert, per primer cop, una estadística oficial sobre pràctiques i hàbits culturals. A més, aquesta *ECPC* garanteix la comparabilitat amb les estadístiques a nivell europeu (quant als continguts, segueix les indicacions del LEG-Cultura) i, així mateix, des d'un punt de vista tècnic, ha suposat un increment molt notable de la fiabilitat de les dades estadístiques.
- *L'ECPC 2001* té els següents continguts
 - *Pràctiques culturals*: lectura de llibres, diaris i revistes, i escriptura; audició de música i assistència a concerts, interpretació i cant; assistència al cinema, teatre, dansa, circ, fer teatre i dansa; realització d'activitats artístiques (pintura, escultura...); visita a museus i monuments; visita a biblioteques, arxius i centres de documentació, mirar la televisió, escoltar la ràdio, el vídeo o DVD; ús de l'ordinador, internet i CD-Roms; associacionisme.
 - *Disponibilitat i ús del temps lliure*: disponibilitat de temps lliure; distribució del temps en el darrer dia laborable; activitats realitzades durant el temps lliure en cap de setmana.
 - *Equipaments culturals a la llar*: aparells audiovisuals, aparells musicals, tecnologies de la informació: comunicació, llibres, unitats enregistrades i obres artístiques, equipaments culturals.

Taula 8b**Indicadors de consums i hàbits culturals**

Pràctiques culturals	
Lectura de llibres	
Lectura de diaris i revistes	
Audició de música i assistència a concerts	
Assistència al cinema	
Assistència al teatre, dansa i circ	
Visita a museus i monuments	
Visita a biblioteques, arxius i centres de documentació	
Mirar la televisió, vídeo DVD	
Escoltar la ràdio	
Ús de l'ordinador, Internet	
Pràctiques amateurs:	
Escriptura	
Interpretació i cant	
Pintura/escultura	
Associacionisme	

Apèndix

1. Taula de correspondències entre la classificació d'activitats culturals del LEG-Cultura i la NACE
2. Qüestionari de l'Estadística de la despesa local en cultura. Municipis, Consells Comarcals i Diputacions provincials
3. Qüestionari de l'Enquesta anual de serveis, 2000 (mòdul de serveis audiovisuals)